

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 15C/126/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1115211358
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dana Káčerová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2019:1115211358.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I pred sudkyňou JUDr. Danou Káčerovou v právnej veci žalobkyne v prvom rade: O. O., R. A. X.X.XXXX, D. I.. W. Č.. XXX/XX, XXX XX I. T., žalobkyne v druhom rade: O. J.Í., R. A. XX.XX.XXXX, D. Q. Č..XXXX/XX, XXX XX I. R. C., žalobcu v treťom rade: S. O., R. A. XX.XX.XXXX, D. I.. W. Č.. XXX/XX, XXX XX I. T., žalobkyne v štvrtom rade: D. O., R. A. XX.X.XXXX, D. I.. W. Č.. XXX/XX, XXX XX I. T., žalobcu v piatom rade: T. O., R. A.O. XX.X.XXXX, D. I.. W. Č.. XXX/XX, XXX XX I. T., všetci zastúpení: Beňo & partners, advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Námestie sv. Egídia č. 93, 058 01 Poprad proti žalovanému: KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s., Viena Insurance Group, IČO: 31 595 545, so sídlom Štefánikova č.17, 811 05 Bratislava, zastúpeného: JUDr. Felix Neupauer, advokát, so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy v sume 120.000,- € (žalobkyňa v prvom rade 40.000,- €, žalobcovia v druhom až štvrtom rade po 20.000,- €) spolu s príslušenstvom takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňu v prvom rade sumu 30.000,- € v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Súd žalobu vo zvyšku z a m i e t a.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňu v druhom rade sumu 10.000,- € v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Súd žalobu vo zvyšku z a m i e t a.

III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v treťom rade sumu 10.000,- € v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Súd žalobu vo zvyšku z a m i e t a.

IV. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňu v štvrtom rade sumu 10.000,- € v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Súd žalobu vo zvyšku z a m i e t a.

V. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v piatom rade sumu 10.000,- € v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Súd žalobu vo zvyšku z a m i e t a.

Súd priznáva žalobcom v prvom až v piatom rade voči žalovanému nárok na náhradu trov konania každému v rozsahu sto percent (100%).

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia v prvom až piatom rade, žalobou doručenu Okresnému súdu Poprad dňa 24.9.2014, postúpenou konajúcemu súdu dňa 23.4.2015, sa voči žalovanému domáhali ochrany osobnosti a nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v celkovej sume 120.000,- € spolu s úrokom z omeškania. Konkrétne žalobkyňa v prvom rade sa domáhala zaplataenia nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 40.000,- €, žalobcovia v druhom až piatom rade po 20.000,- €. Žalobu odôvodnili na tom skutkovom základe, že dňa 25.9.2011 došlo k dopravnej nehode, ktorú zavinil vodič motorového vozidla, povinne zmluvne poisteného u žalovaného, v dôsledku ktorej bol usmrtený S. O., ktorý bol manželom žalobkyne v prvom rade a otcom žalobcov v druhom až piatom rade.

Rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 4T 185/2012 zo dňa 9.10.2012 bola schválená dohoda o vine a treste, na základe ktorej vodič motorového vozidla, povinne zmluvne poisteného žalovaným, uznal zavinenie na vzniku dopravnej nehody.

Nebohý S. O. bol veselý, zodpovedný, každému z členov rodiny rád pomáhal. Jeho smrť vo veku 55 rokov silne zasiahla do súkromia celej rodiny.

Žalobcovia v žalobe konštatovali, že nebohý pán S. O. bol oporou svojej manželke -žalobkyne v prvom rade, s ktorou žil v usporiadanom manželstve 33 rokov, navzájom si pomáhali, radili sa spolu, mali spoločné plány do budúcnosti aj so svojimi deťmi a vnúčatami. Nebohý mal taktiež ako otec priateľský vzťah so žalobcami v druhom až piatom rade. So žalobcami v druhom až piatom rade trávil veľa času. So žalobcami v treťom a piatom rade spolupracoval v stolárskej dielni, spolupracovali spolu pri rekonštrukcii bytov a domov. Žalobkyňa v štvrtom rade utrpela zranenia pri dopravnej nehode dňa 25.9.2011 (v dôsledku ktorej zomrel S. O.), bola hospitalizovaná v nemocnici, v dôsledku čoho nebola na pohrebe otca, čo ju psychicky veľmi zasiahlo.

Žalobkyne v prvom a v štvrtom rade po úmrtí S. O. museli vyhľadať odbornú lekársku pomoc. Žalobkyňa v prvom rade doposiaľ užíva lieky.

Žalobcovia svoju aktívnu vecnú legitímáciu odvodili na základe ustanovenia § 15 ods. 1, druhej vety zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov, podľa ktorého poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok o náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Žalobcovia pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného ustálili s poukazom na ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov, podľa ktorého poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a náklady pri usmrtení. Extenzívnym výkladom sa podľa názoru žalobcov medzi škody na zdraví, v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z., zaraďuje aj nemajetková ujma, ktorú utrpeli žalobkyňa v prvom rade ako manželka a žalobcovia v druhom až piatom rade ako deti poškodeného S. O., ktorý v dôsledku dopravnej nehody utrpel zranenia, ktorým podľahol. Žalobcovia pri svojej argumentácii poukázali na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 24.10.2013 sp. zn. C-22/12, v ktorom súd konštatoval, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

Žalobcovia po právnej stránke svoj nárok zdôvodnili s poukazom na ustanovenie § 11 až 13 Občianskeho zákonníka.

2. Žalobcovia za prostriedky procesného útoku označili ich výsluch (ktorých výsluch bol súdom realizovaný na pojednávaní konanom dňa 18.6.2018) a svedka W. S. (ktorého výsluch bol súdom realizovaný na pojednávaní konanom dňa 19.11.2018). Žalobcovia súdu, spolu so žalobou, doručili listinné dôkazy - sobášny list, rodné listy žalobcov druhom až piatom rade, úmrtný list, rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 4T 185/2012-417 zo dňa 9.10.2012 s doložkou právoplatnosti 9.10.2012, rozsudok ESD zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12, čestné prehlásenia žalobcov v prvom až piatom rade.

3. Súd (v čase vydania uznesenia Okresný súd Prešov) žalovaného uznesením č.k. 7C 243/2014-32 zo dňa 9.2.2015 vyzval, aby sa k obsahu žaloby a listinných dôkazov písomne vyjadril a písomné vyjadrenie doručil súdu v lehote súdom určenej.

4. Žalovaný súdu dňa 26.3.2015 doručil písomné vyjadrenie k žalobe, ktorým žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť z dôvodu nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie v konaní. Žalovaný taktiež mal

za to, že nárok žalobcov nemôže byť z povinného zmluvného poistenia uspokojený z dôvodu, že tento nárok nie je zahrnutý v Zákone o povinnom zmluvnom poistení.

Žalovaný vo vzťahu k argumentácii žalobcov s poukazom na rozsudok ESD C22/12, konštatoval, že právo Európskej únie de iure neustanovuje všeobecnú záväznosť rozhodnutí súdov Európskej únie. Prejudiciálny rozsudok je spolu s výkladom alebo posúdením platnosti práva Únie záväzný pre vnútroštátny súd, ktorý podal prejudiciálnu otázku, ako aj pre súdy, ktoré budú rozhodovať v tej istej veci o opravných prostriedkoch. Súdny dvor podával výklad práva EÚ vo veci C22-12 - smerníc zaoberajúcich sa poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú vozidlami, no podľa názoru žalovaného nepodal a ani nemohol podať výklad vnútroštátnych predpisov. Súkromné právo členského štátu je oprávnený vykladať iba národný súd, ktorý musí vychádzať z platného právneho vzťahu zakotveného v Zákone o povinnom zmluvnom poistení (PZP) a v Občianskom zákonníku.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k žalobe uviedol, že z odpovede ESD je zrejmé, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo. Samotný rozsudok, podľa vyjadrenia žalovaného, teda žiadnym spôsobom neurčil, že pasívna legitimácia poisťovateľov podľa zákona o PZP je v sporoch o zaplatenie nemajetkovej ujmy pozostalých automaticky daná, ako to prezentujú žalobcovia v žalobe, ale iba upresnil, že by tomu tak bolo, pokiaľ by to bolo obsahom úpravy vnútroštátneho práva.

Žalovaný teda má za to, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je podľa platného vnútroštátneho práva uplatniteľná voči poisťovateľovi (žalovanému), nakoľko ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ ako aj § 5 ods. 1 písm. d/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení takýto rozsah nárokov neumožňuje z povinného zmluvného poistenia uhrádzať a teda, nie je možné náhradu nemajetkovej ujmy uplatniť pozostalými po obetiach dopravnej nehody voči poisťovateľovi - žalovanému.

Žalovaný vo vyjadrení uviedol, že vnútroštátne právo upravujúce rozsah poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v ustanovení § 4 ods. 2, písm. a/ až d/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení uvádza, že poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ - žalovaný za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu nárokov taxatívne v uvedenom ustanovení definované, ktoré podliehajú poistnému krytiu a ktoré sú z hľadiska rozlíšenia toho, čo sa odškodňuje (okrem prípadu pod písm. c/) v zhode s právnou úpravou spôsobu a rozsahu náhrady škody v Občianskom zákonníku upravenou v ustanovení § 442 a nasl. vrátane ustanovenia § 444 OZ o odškodnení. Do takto vymedzenej škody Zákon o povinnom zmluvnom poistení vylučuje možnosť subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcu z ustanovenia § 13 ods. 2 OZ. V tomto kontexte žalovaný poukázal na ustanovenie § 5 ods. 1 Zákona o povinnom zmluvnom poistení. Žalovaný taktiež uviedol, že k tomuto ustanoveniu zákonodarca odkazom stanovil jednoznačný a uzavretý okruh zákonného poistného krytia a to konkrétnym odkazom na ustanovenie § 442-449 Občianskeho zákonníka, Zákona č. 437/2004 Z.z. a odkaz na § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka v Zákone o povinnom zmluvnom poistení chýba. Žalovaný jednoznačne zastával názor, že iné nároky vnútroštátne právo upravujúce rozsah poistného krytia nepripúšťa a neumožňuje zo strany poisťovateľa - žalovaného uhradiť. Žalovaný zastával teda názor, že existujúca vnútroštátna právna úprava nárokov na náhradu škody vyplývajúcej z platného Zákona o povinnom zmluvnom poistení je jednoznačne vymedzená ustanoveniami § 442 až 449 OZ a existujúca vnútroštátna právna úprava neumožňuje subsumovať pod ustanovenie § 4 ods. 2, písm. a/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení aj nároky, v zmysle ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka, keďže zákonodarca rozsah poistného krytia v § 4 resp. § 5 Zákona o povinnom zmluvnom poistení nerozšíril o nároky uplatniteľné pozostalými postupom podľa ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka. Žalovaný vo svojom vyjadrení zároveň uviedol, že nie je možné ani extenzívnym výkladom ustanovenia § 4 ods. 2, písm. a/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení považovať náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení za nemajetkovú ujmu podľa § 13 Občianskeho zákonníka. Žalovaný poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co 39/2012, sp. zn. 15Co 171/2012, rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8Co 37/2012, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 26.6.2014 sp. zn. 12Co 98/2013, ktorého rovnopis žalovaný súdu spolu s vyjadrením doručil, na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 168/2009, na uznesenie Ústavného súdu ČR sp. zn. III ÚS 8/2006, rozhodnutie Okresného súdu v Trnave sp. zn. 21C 15/2011. Súdny v týchto rozhodnutiach zaujali stanoviská o odlišnosti dvoch právnych inštitútov - zodpovednosti za škodu a zodpovednosti za zásah do ochrany osobnosti a preto vylúčili pod náhradu škody podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení subsumovať aj nároky z ochrany osobnosti. Žalovaný zaujal jednoznačný záver, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení nepokrýva nárok uplatnený žalobcami a teda nie je možné,

žalobcom ako pozostalým, ktorých manžel a otec zomrel pri dopravnej nehode, priznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému, ktorý je v právnom postavení poisťiteľa.

Žalovaný ďalej vo svojom vyjadrení k žalobe uviedol, že súd členského štátu môže prostredníctvom eurokonformnej interpretácie vyplniť medzery vnútroštátneho právneho predpisu samotnými ustanoveniami smernice, nemôže však smernice EÚ vykladať v rozpore s vnútroštátnym právom. Povinnosť eurokonformného výkladu relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je obmedzená aj všeobecnými zásadami práva, najmä právnou istotou a nemôže slúžiť ako základ pre výklad vnútroštátneho práva contra legem. Žalovaný uviedol, že v prípade, že takýto výklad nie je možný, súd je povinný preskúmať, či je možné príslušným ustanoveniam dotknutých smerníc priznať priamy účinok, prípadne, či sa naň žalobca môže voči žalovanému odvolávať, vzhľadom na jeho právnu povahu.

Žalovaný konštatoval, že na nastolené otázky je odpoveď jednoznačná, nakoľko priama aplikácia ustanovení smernice nesmie mať za následok uloženie povinnosti fyzickej alebo právnickej osobe. Žalovaný uviedol, že ak si členský štát nespĺnil svoju povinnosť a netransponoval smernicu správne alebo načas, nemôžu dôsledky tohto protiprávneho konania štátu znášať fyzické alebo právnické osoby, a preto im nemôže byť uložená na základe neprebratej smernice žiadna povinnosť. Priama aplikácia smernice podľa vyjadrenia žalovaného prichádza do úvahy výlučne len v sporoch, kde žalovaným je členský štát, resp. akýkoľvek orgán konajúci v jeho mene. Žalovaný však nie je orgánom konajúcim v mene členského štátu, ale súkromnou právnickou osobou podnikajúcou na základe Obchodného zákonníka, zákona o PZP a zákona č. 8/2008 Z.z. o poisťovníctve.

Žalovaný v súlade s predmetom podnikania uzatvára poisťné zmluvy s poistenými, ktorých súčasťou sú aj všeobecné, prípadne osobitné poisťné podmienky. V oblasti povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobnú prevádzkou motorového vozidla súčasťou poisťných podmienok nie je nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v súlade s platnou a účinnou vnútroštátnou úpravou, čo je reflektované aj vo výške poisťného.

5. Žalovaný ako prostriedok procesného útoku doručil súdu spolu s písomným vyjadrením k žalobe rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co 89/2013, zo dňa 26.6.2014,

6. Žalobcovia súdu dňa 6.12.2017 doručili repliku k vyjadreniu žalovaného, z obsahu ktorej vyplýva, že zotrvali na skutkových a právnych argumentoch uvádzaných v žalobe vo vzťahu k opodstatnenosti uplatneného nároku.

7. Prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky (§ 149 CSP). Strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu. Na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností môže súd strany požiadať o ďalšie skutkové tvrdenia (§ 150 ods. 1,2 CSP). Skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné. Ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné (§ 151 ods. 1,2 CSP). Strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo, so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä, ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí (§ 154 CSP).

8. Žalobcovia na pojednávaní konanom dňa 18.6.2018 vo svojich výpovediach zotrvali na svojich skutkových a právnych tvrdeniach uvádzaných v žalobe a v písomných podaniach, ktorých obsah súd cituje v odôvodnení rozsudku.

8.a/ Žalobkyňa v prvom rade počas výsluchu uviedla, že s manželom žila tridsaťtri rokov v usporiadanom manželstve, mali sa veľmi radi, po sobášii sa osamostatnili, svojpomocne si postavili rodinný dom. Z manželstva sa im narodili štyri deti. Nebohý manžel žalobkyňu v prvom rade aj deti (žalobcov v druhom až piatom rade) mal veľmi rád, pracoval pre prospech rodiny. Spoločne ako rodina trávili spoločný čas. Nebohý manžel žalobkyne v prvom rade bol živnostníkom, no určitý čas bol zamestnancom. Žalobkyňi pomáhal v domácnosti, plánovali si po nástupe do dôchodku spoločné dovolenky. Žalobkyňa uviedla, že jej nebohý manžel bol veselej povahy, kamarátsky, pomáhal nielen v rodine, ale aj spoluobčanom v dedine. Spoluobčania v dedine, po smrti manžela žalobkyne v prvom rade, hovoria, že „v dedine nastalo ticho.“

Žalobkyňa správu o smrti manžela veľmi ťažko niesla, navštevuje ambulantného psychiatra. Dvakrát do roka je hospitalizovaná v nemocnici.

8.b/ Žalobkyňa v druhom rade počas výsluchu uviedla, že s nebohým otcom mala veľmi dobrý vzťah, vždy jej pomáhal. Žalobkyňa s rodičmi žila v spoločnej domácnosti do roku 2008, v ktorom roku sa jej narodil prvý syn. Žalobkyňa po úmrtí otca vyhľadala lekársku pomoc, bola liečená ambulantne - psychiatrom. Žalobkyňa počas výsluchu intenzívne plakala, čo bolo aj dôvodom ukončenia jej výsluchu. Na pojednávaní bolo vykonané dokazovanie čítaním obsahu jej písomného vyjadrenia, doručeného súdu spolu so žalobou.

8.c/ Žalobca v treťom rade uviedol, že spolu s rodičmi žil v spoločnej domácnosti do roku 2008. S nebohým otcom spoločne podnikal. Žalobca v treťom rade uviedol, že s nebohým otcom mali spoločné plány. Žalobca v treťom rade uviedol, že nebohý otec bol veľmi radostnej povahy, každý ho mal rád. Žalobca v treťom rade uviedol, že na nebohého otca bol veľmi citovo naviazaný. Nebohý otec mal aj veľmi rád jeho dcérku, často navštevoval rodinu žalobcu v treťom rade. Na záver výsluchu žalobca v treťom rade uviedol, že mu otec, s ktorým si boli blízky chýba, čo je veľmi ťažké.

8.d/ Žalobkaňa vo štvrtom rade uviedla, že s rodičmi bývala v spoločnej domácnosti až do úmrtia otca. Rodičia jej pomáhali vychovávať dcéru, ktorá sa svedkyni narodila, keď mala osemnásť rokov. S rodičmi trávila voľný čas, chodili na výlety, usporadúvali grilovačky. Rodičia žalobkyni pomáhali psychicky a aj finančne. S nebohým otcom mala veľmi blízky vzťah, často sa spolu rozprávali, pomáhal jej tým v ťažkom životnom období. Trávili spolu veľa času. Žalobkyňa s nebohým otcom spolupracovala pri jeho podnikaní aj spolu s bratmi. V deň dopravnej nehody, pri ktorej bol otec žalobcov usmrtený boli spolujazdci v motorovom vozidle, ktoré riadil v tom čase priateľ žalobkyne v štvrtom rade (v konaní vypočutý svedok W. S.). Žalobkyňa uviedla, že chcela sedieť v motorovom vozidle na mieste spolujazdca. Nebohý otec jej to nedovolil a na miesto spolujazdca si sadol on. Žalobkyňa v štvrtom rade si sadla vo vozidle na zadné sedadlo. Išli kúpiť psa, chceli prekvapiť žalobkyňu v prvom rade. V aute sa rozprávali, smiali sa. Zrazu počula len nárazy a v dôsledku utrpených zranení si už na zvyšok priebehu dopravnej nehody žalobkyňa v štvrtom rade nepamätala.

Žalobkyňa v štvrtom rade uviedla, že po smrti otca navštevuje psychiatra, denne užíva lieky na spanie, v noci sa budí s tým, že má strach z havárie. Vyčíta si, prečo ona nesedela na mieste spolujazdca.

8.e/ Žalobca v piatom rade uviedol, že s nebohým otcom mal veľmi dobrý vzťah. S otcom trávil čas dvadsaťštyri hodín denne tak doma ako aj v práci z dôvodu, že po ukončení strednej školy si žalobca v piatom rade založil živnosť a s nebohým otcom spolu so sestrou (žalobkyňou v štvrtom rade) a bratom (žalobcom v treťom rade) podnikali. Žalobca v piatom rade, zhodne so žalobcami v prvom až štvrtom rade uviedol, že nebohý otec bol veselej priateľskej povahy, každému z rodiny pomáhal. Mesiac pred smrťou otca žalobca v piatom rade odišiel za snúbenicou do Anglicka. S nebohým otcom sa rozlúčil. Úmrtie otca mu oznámil brat. Žalobca v piatom rade aj so snúbenicou prileteli na Slovensko. Po pohrebe ostal na Slovenku asi mesiac a následne sa vrátil aj so snúbenicou do Anglicka, ktorá mu asi po dvoch týždňoch od návratu oznámila, že je tehotná. Žalobca na záver výpovede konštatoval, že otec mu veľmi chýba a je smutný, že už sa nikdy nestrene s jeho deťmi. Na počesť nebohého otca už zapalujú iba sviečky.

9. Na pojednávaní konanom dňa 19.11.2018 súd vykonal dokazovanie výsluchom svedka W. S., ktorý bol blízkym spolupracovníkom nebohého S. O., a ktorý bol vodičom motorového vozidla povinne zmluvne poistené u žalovaného, pri vedení ktorého došlo k dopravnej nehode, pri ktorej S. O. zomrel. Po dopravnej nehode sa jeho vzťah so žalobcami zhoršil, svedok doslova uviedol „naše vzťahy išli dolu vodou.“ Svedok so žalobcami v prvom až piatom rade (okrem žalobkyne v štvrtom rade) má v súčasnosti neutrálny vzťah, no so žalobcom v treťom rade sa vôbec nestretáva. So žalobkyňou v štvrtom rade má dieťa.

10. Súd vykonal dokazovanie (za súhlasu žalobkyň) oboznámením sa s obsahom lekárskeho správ žalobkyne v prvom, druhom a štvrtom rade na pojednávaní konanom dňa 19.11.2018.

Z obsahu lekárskej správy žalobkyne v prvom rade mal súd za preukázané, že žalobkyňa v prvom rade je v psychiatrickej liečbe od roku 2012. Pre depresívnu poruchu bola v roku 2013, 2014, 2016, 2017 hospitalizovaná s diagnózou recidivujúca depresívna porucha, terajšia epizóda ťažká, prognóza zdravotného stavu je nepriaznivá, psychopatológia je chronifikovaná, neliečiteľná.

Z obsahu lekárskej správy žalobkyne v druhom rade zo dňa 16.8.2008 mal súd za preukázané, že u žalobkyne bola diagnostikovaná úzkostná a depresívna porucha F41.2, akútna stresová reakcia v roku 2011 F43.0. U žalobkyne bol diagnostikovaný zhoršený psychický stav, má depresívnu náladu s hypersenzitivitou, lakrimozitou, je u žalobkyne prítomná obavnosť, pesimistické, depresívne obsahy v myslení, nedostatočná abreakcia po tragickej smrti otca v roku 2011. Kontrola bola nariadená o tri mesiace.

Z obsahu lekárskej správy žalobkyne v štvrtom rade zo dňa 2.11.2018 mal súd za preukázané, že u žalobkyne je diagnostikovaná postraumatická stresová porucha F43.1. po prežitej autohavárii v roku

2011 s fatálnymi následkami - smrťou otca. U žalobkyne v štvrtom rade dlhodobo pretrváva depresívna nálada so zaťaženou kontrolou afektov, extrémna anxiozita, anticipačná anxieta, intrapsychická tenzia, obsesie centrovane na inkriminovanú udalosť.

11. Z obsahu pripojeného spisu Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 4T 185/2012 mal súd za preukázané, že W. S. bo rozsudkom súdu č.k. 4T 185/2012-417 zo dňa 9.10.2012, právoplatným dňa 9.10.2012 uznaný vinným, že dňa 25.9.2011 v čase okolo 10.55 hod. v Spišskej Novej Vsi, po Sládkovičovej ulici v smere od nákupného strediska Hypernova cez svetelnú križovatku ulíc Duklianska a Sládkovičova, priamo, viedol osobné motorové vozidlo Škoda Forman, EČV: I. D., a to v čase rozsvieteného červeného signálneho svetla, následkom čoho došlo k zrážke so služobným motorovým vozidlom polície značky Fábria, EČV: I. D. idúcim po Duklianskej ulici, v smere od Smižian do centra mesta, so zapnutým zvláštnym výstražným svetelným a zvukovým znamením, v dôsledku čoho spolujazdec vo vozidle Škoda Forman - S. O. utrpel šok po úraze a krvácaní a zranenia opísané v rozsudku, v dôsledku ktorých na mieste dopravnej nehody zomrel a spolujazdec v služobnom motorovom vozidle polície F. J. utrpel zranenia v rozsudku opísané s dobou liečenia a práceneschopnosti v trvaní 16 dní, a takto v rozpore s ustanovením § 3 ods. 2, písm. b/ zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov - teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a uvedený čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona a inému z nedbanlivosti ublížil na zdraví, tým že porušil dôležitú povinnosť uloženú mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenia podľa ustanovenia § 149 ods. 1, ods. 2, písm. a/ Trestného poriadku, prečin ublíženia na zdraví podľa ustanovenia § 158 Trestného poriadku. Za to bol odsúdený podľa ustanovenia § 149 ods. 2 Trestného zákona za použitia ustanovenia § 41 ods. 1 Trestného zákona, ustanovenia § 38 ods. 2, ods. 3, ustanovenia § 36 písm. j/ a písm. l/ Trestného zákona a ustanovenia § 37 písm. h/ Trestného zákona na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov, ktorý mu bol súdom podmienene odložený.

12. Medzi stranami sporu bolo nesporné, že motorové vozidlo EČV: I. XXX D., pri vedení ktorého došlo k usmrteniu S. O. bolo ku dňu 25.9.2011 povinne zmluvne poistené u žalovaného.

13. Podľa vyjadrenia právneho zástupcu žalobcov - súd pri ustálení výšky nemajetkovej ujmy by mal prihliadnuť na ustanovenie § 94 ods.2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, ktorý ako jediný pozná obdobnú dávku a podľa uvedeného ustanovenia by sa mal nárok vypočítavať ako 730 násobok denného vymeriavacieho základu, najviac vo výške 46.485,40 €.

Žalovaný nesúhlasil s právnou argumentáciou žalobcu vo vzťahu k ustáleniu výšky nemajetkovej ujmy, mal za to, že súd by mal pri ustálení výšky nemajetkovej ujmy prihliadnuť na obsah zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, v zmysle ktorého najbližším pozostalým v prípade úmrtia v dôsledku trestného činu, priznáva nárok predstavujúci v súčte maximálne 50 násobok minimálnej mzdy v rozhodnom období.

14. Podľa § 1 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len "poistenie zodpovednosti") a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov (ďalej len "kancelária"). Ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na poistenie zodpovednosti osobitné predpisy (Zákon č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Občiansky zákonník).

Podľa § 4 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení; poškodený je povinný svoj nárok preukázať.

15. Súd uvádza, že Ústavný súd už v konaní sp. zn. III.ÚS 666/2003 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosť Kooperatíva poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a/ Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č.k. 6Co 609/2014 - 482 z 27.1.2015. Sťažnosť ústavným súdom bola odmietnutá ako zjavne neodôvodnená, sťažovateľ vystupoval v konaní ako žalovaný v druhom rade, ktoré bolo vedené na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 7C 69/2011 a predmetom konania bola náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej náhrady sa v konaní žalobcovia domáhali z dôvodu, že zamestnanec žalovaného v prvom rade bol právoplatne uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1,2 Trestného zákona, ktorého sa dopustil pri prevádzkovaní motorového vozidla vo vlastníctve žalovaného v prvom rade, ktorý mal uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení so sťažovateľom - Kooperatívou poisťovňou, a.s.. Okresný súd dospel k záveru o dôvodnosti žalobcami uplatneného nároku a právne posúdenie podriadil pod relevantné ustanovenia zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení za škodu spôsobenú

prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Okresný súd pri svojom rozhodnutí poukázal aj na obsah konkrétnych predpisov sekundárneho práva Európskej únie a judikatúry súdneho dvora EÚ. Okresný súd zdôraznil aj názor súdneho dvora, podľa ktorého v práve Európskej únie použité pojmy „ujmy na zdraví“, „osobná ujma“ je potrebné interpretovať extenzívne. Sťažovateľ podal riadny opravný prostriedok voči predmetnému rozsudku (na totožných skutkových a právnych argumentoch, ktorými odôvodňoval svoj právny názor aj v prejednávanej veci - poznámka konajúceho súdu vo veci sp. zn.15C 126/2015), a teda namietal nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie v konaní s odôvodnením, že nárok nie je nárokom na náhradu škody a neprichádza možnosť jeho uplatnenia v zmysle Zákona č. 381/2001 Z.z. Taktiež sťažovateľ mal za to, že v Slovenskej republike sa škoda na zdraví alebo usmrtení odškodňuje nárokmi výslovne uvedenými v § 444 až 449 Občianskeho zákonníka, pričom iné nároky už nie sú nárokmi z titulu náhrady škody na zdraví. Sťažovateľ zároveň konštatoval, že pokiaľ by zákonodarca chcel ďalšie nároky nemajetkovej ujmy zahrnúť pod škodu na zdraví, urobil by tak výslovne ako v prípade bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia. Sťažovateľ taktiež konštatoval, že Zákon č. 381/2001 Z.z., na základe ktorého sú upravené nároky z povinného zmluvného poistenia, kryje len nároky z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie iné prípadné nároky vzniknuté z iného titulu. Krajský súd v Trenčíne rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a stotožnil sa s právnym posúdením veci tak ako ho sformuloval Okresný súd vo svojom rozsudku.

Ústavný súd v uznesení konštatoval, že esenciou celej sťažnosti je konkrétne formulovaný právny názor sťažovateľa, podľa ktorého pojem „škoda“ použitý v zákone č. 40/1964 Zb. - Občianskom zákonníku v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) ani pojem „škoda na zdraví“ použitý v zákone o povinnom zmluvnom poistení nezahŕňa nemajetkovú ujmu, ktorú má na mysli Občiansky zákonník v § 11 - § 13, a preto takáto nemajetková ujma nie je krytá povinným zmluvným poistením podľa Zákona o povinnom zmluvnom poistení. Na podporu rekapitulovaného právneho názoru však sťažovateľ predniesol viacero dielčích dôvodov reagujúcich predovšetkým na judikatúru Súdneho dvora rysujúcu opačný postoj k spornej téme. Vzhľadom na to sa ústavný súd pokúsil o čo najzrozumiteľnejšie vysvetlenie svojich postojov, ktoré ho viedli k už právoplatným odmietnutiam predchádzajúcich sťažností sťažovateľa i k odmietnutiu jeho teraz predbežne prerokúvanej sťažnosti. Ústavný súd v rozhodnutí uviedol, že sťažovateľ v odôvodnení svojej sťažnosti viackrát zdôrazňoval, že úmyslom zákonodarcu (resp. štátu) pri tvorbe právnej regulácie nebolo zahrnúť zodpovednosť za nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti do zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorá je predmetom poistenia podľa Zákona o povinnom zmluvnom poistení. Ústavný súd konštatoval, že uznáva význam a dôležitosť interpretácie ustanovení právneho poriadku s ohľadom na skúmanie zámeru (cieľa) zákonodarcu. Každý orgán aplikujúci právo v individuálnych veciach musí v zložitých prípadoch prisúdiť pri výkladových a aplikačných postupoch ťažiskový význam práve vôli zákonodarcu. Nemožno však opomenúť ústavno - právne súvislosti integrácie Slovenskej republiky do Európskej únie. Ústavný súd poukázal na čl. 7 ods. 2 ústavy, podľa ktorého Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2 ústavy. Z citovanej ústavnej normy vyplýva, že vznik členstva Slovenskej republiky v Európskej únii okrem iného tkvie aj v dobrovoľnom vzdaní sa časti suverenity štátu v prospech Európskej únie. Pritom ide aj o časť suverenity pri všeobecne záväznom regulovaní spoločenských vzťahov. To jednoznačne vyplýva z druhej vety čl. 7 ods. 2 ústavy. Preto Národná rada Slovenskej republiky síce zostáva stále jediným vnútroštátnym zákonodarným orgánom (čl. 72 ústavy), nie však jediným orgánom oprávneným normovať obsah spoločenských vzťahov na úrovni zákonnej sily. V tomto kontexte ústavný súd uviedol, že za určitých okolností teda slovenské orgány aplikujúce právo (aj súdy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu úniijného tvorcu zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na úroveň, ba niekedy aj nad vôľu zákonodarcu. Formulovaná požiadavka má svoj základ v samotnej ústave, ktorá v čl. 144 ods. 1 sudcom pri rozhodovaní nepredpisuje len viazanosť zákonom ako kvalifikovaným výsledkom realizácie vnútroštátnej zákonodarnej moci (podľa názoru ústavného súdu toto sťažovateľ účelovo zdôrazňoval), ale aj viazanosť ústavou (teda i jej čl. 7 ods. 2) i samotnou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 ústavy. Ak teda sťažovateľ dôvodil, že krajský súd napadnutým rozsudkom „presiahol... medze výkladu zákona (§ 4 ZoPZP) podaného v súlade s príkazom na výklad a uplatňovanie zákona v súlade s Ústavou SR...“, lebo „priznal sťažovateľovi viac povinností, než aké mu z platného vnútroštátneho predpisu s

vyplývajú“, potom ústavný súd upozornil, že povinnosťou slovenského vnútroštátneho súdu, ktorá je inkorporovaná aj v základnom práve sťažovateľa na súdnu ochranu, nie je len ústavne konformná, ale aj eurokonformná interpretácia zákonov.

Ďalším čiastkovým sťažnostným argumentom bol ten o stabilnom chápaní pojmu „škoda“ v slovenskej civilistike na podklade systematických súvislostí Občianskeho zákonníka, ako aj dlhodobu sa vyvíjajúcich názoroch o materiálnej substancii pojmu „škoda“ a o imateriálnej podstate odlišného pojmu „ujma“. Ústavný súd nespochybnil, že koncept súčasnej právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku pri svojom vzniku skutočne vychádzal z pojmu škody ako materiálnej, a tým aj presne kvantifikovateľného postihnutia poškodeného. Naznačuje to i § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa uhradza skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk) v relácii k odseku 2 toho istého ustanovenia, podľa ktorého pri škode spôsobenej niektorým trestným činom korupcie sa uhradza aj nemajetková ujma v peniazoch. Nepochybne by tento právny názor bol demonštrateľný na množstve odbornej literatúry i judikatúry súdov. Lenže aj v tomto prípade je fakt vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie zásadným prelomom v procese kontinuálneho vývoja právneho poriadku i jeho interpretácie, pretože okrem vnútroštátneho zákonodarcu (ktorý vytvoril koncept materiálnej poňatia škody v čase, keď integráciu do Európskej únie nebolo možné ani len predpokladať), je doň oprávnený svoju vôľu presadzovať aj únijský normotvorca. Pre aplikačnú prax vnútroštátnych orgánov verejnej moci nadaných právomocou rozhodovať v individuálnych prípadoch to znamená, že stabilita právnych vzťahov a právna istota dôvodne vyžadujú hoci aj zotrvať na právnych konceptoch vyvinutých pred vstupom do Európskej únie, ale, ak ide o sféru regulácie únijským normotvorcom, je potrebné túto konfrontovať s regulačnými predstavami vnútroštátneho zákonodarcu a v prípade zistenia odchýlky vyvinúť maximálnu snahu o uprednostnenie cieľa stelesneného v právne záväzných aktoch Európskej únie. Ústavný súd hovorí o maximálnej, nie absolútnej snahe, lebo v tomto bode myšlienkovvej línie už je potrebné vziať do úvahy charakter právneho predpisu vydaného únijským normotvorcom vyplývajúcim z primárneho práva Európskej únie. Práve smernice ako typová kategória predpisov sekundárneho práva sú (na rozdiel od nariadení) typické absenciou priamej uplatniteľnosti voči fyzickým osobám a právnickým osobám v jednotlivých členských štátoch. Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „zmluva o fungovaní EU“) je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Citované ustanovenie primárneho práva Európskej únie vysielalo zrozumiteľne posolstvo vnútroštátnym orgánom členských štátov zaväzujúc ich na taký výkon ich vrchnostenských kompetencií, ktorý zabezpečí dosiahnutie výsledku očakávaného smernicou. Inými slovami, ide tu o povinnosť naplniť vôľu únijského tvorca smernice vnútroštátnymi právnymi prostriedkami. Štandardným prostriedkom dosahovania cieľa stanoveného smernicou je zmena právnej úpravy, ku ktorej pristúpi vnútroštátny zákonodarcu. Avšak pre prípad, že túto svoju povinnosť nespĺní, vyvinula rozhodovacia prax Súdneho dvora teóriu priameho účinku smerníc a nepriameho účinku smerníc.

Ústavný súd konštatoval, že pre posudzovaný prípad priamy účinok dotknutých smerníc neprichádza do úvahy, a to vzhľadom na závery rozsudku Súdneho dvora vo veci Marshall (C-152/84), podľa ktorého na základe vtedajšieho čl. 189 ods. 3 Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (v súčasnosti čl. 288 ods. 3 zmluvy o fungovaní EU) záväzná podstata smernice, ktorá konštituuje základňu pre možnosť odvolať sa na smernicu pred vnútroštátnym súdom, existuje len vo vzťahu ku „každému členskému štátu, ktorému je určená“. Z toho vyplýva, že smernica nemôže sama osebe ukladať povinnosti jednotlivcom a ustanovenia smernice ako také nemožno uplatňovať voči jednotlivcom. Možno tak uvažovať len o nepriamom účinku smerníc, ktorý zakladá rozhodnutie Súdneho dvora vo veci Marleasing SA (C-106/89) s odvolaním sa na prejudikatúru vo veci Von Colson a Kamann (C-14/83). Podľa tohto rozhodnutia pri aplikácii vnútroštátneho práva bez ohľadu na to, či aplikované ustanovenia boli schválené pred alebo po smernici, vnútroštátny súd povolaný na výklad vnútroštátneho práva je povinný interpretovať ho, nakoľko je to možné vo svetle dikcie (textu) a účelu smernice, aby sa dosiahol výsledok sledovaný smernicou, a tým zabezpečil súlad s tretím odsekom čl. 189 Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (čl. 288 ods. 3 zmluvy o fungovaní EÚ). Nepriamy účinok smerníc Súdny dvor ešte konkrétnejšie objasnil vo veci Pfeiffer a ďalší (C-397/01 až 403/01). Tu zdôraznil, že požiadavka výkladu vnútroštátneho práva v súlade s právom Únie sa síce v prvom rade týka vnútroštátnych ustanovení prijatých na prebratie smernice, neobmedzuje sa však iba na výklad týchto ustanovení, ale vyžaduje, aby vnútroštátny súd vzal do úvahy vnútroštátne právo ako celok a posúdil, do akej miery ho možno použiť spôsobom, ktorý nevedie k výsledku, ktorý odporuje smernici (bod 115). Ak vnútroštátne právo umožňuje za určitých okolností s použitím vlastných výkladových metód vyložiť ustanovenie vnútroštátneho právneho predpisu tak, že bude možné vyhnúť sa rozporu s inou normou vnútroštátneho práva alebo obmedziť oblasť pôsobnosti tohto ustanovenia na dosiahnutie tohto účelu

a použiť ho len do tej miery, aby bolo súladne s danou normou, tak je vnútroštátny súd povinný použiť rovnaké metódy, aby sa dosiahol cieľ stanovený smernicou (bod 116). Samotný sťažovateľ v dôvodoch svojej sťažnosti (ako aj v prejednávanej veci sp.zn. 15C 126/2015) rekapituloval, že Slovenská republika v konaní C-22/12 pred Súdnym dvorom potvrdila úmysel nezahrnúť do slovenského vnútroštátneho právneho poriadku nemajetkovú ujmu do kategórie škody používanej v Zákone o povinnom zmluvnom poistení. Ústavný súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že súdny dvor v uvedenom rozsudku zaujal jednoznačný názor, podľa ktorého „článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. V tomto kontexte ústavný súd konštatoval, že ak teda slovenský zákonodarca do zákonného pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení, a teda do rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu, v zmysle uvedeného zákona, nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie, dostáva sa vzhľadom na záväzný výklad zodpovedajúcich smerníc (v súčasnosti už len konsolidovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti) do rozporu so zámerom tvorca újmej právnej regulácie identifikovaným Súdnym dvorom. Ústavný súd konštatoval, že všeobecné súdy konajúce v sťažovateľovej veci boli preto povinné skúmať možnosť implementácie eurokonformného výkladu prostredníctvom, tzv. nepriameho účinku relevantnej újmej regulácie. Ústavný súd konštatoval, že Súdny dvor požaduje od vnútroštátnych súdov, aby práve v prípade nesplnenia povinnosti riadnej transpozície smernice členským štátom vykladali ustanovenia vnútroštátneho práva „v čo najvyššej možnej miere tak, aby mohli byť použité v súlade s cieľmi tejto smernice“ (napr. rozsudok z 13. 7. 2000 vo veci Centrosteeel, C-456/98). Ústavný súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že okresný súd i krajský súd takto dospeli k záveru o možnosti extenzívneho výkladu pojmu „škoda“ použitého v Zákone o povinnom zmluvnom poistení. Ústavný súd tento ich záver nepovažoval za arbitrárny ani inak ústavne neudržateľný. Ústavný súd konštatoval, že krajský súd zrozumiteľne a logicky vysvetlil svoje právne úvahy, keď odkázal na obsah a závery rozsudku Súdneho dvora vo veci C-22/12, pričom zdôraznil (opäť s odvolaním sa na judikatúru Súdneho dvora), že vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú náhradu škody pri dopravných nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať smernici jej potrebný účinok [(rozsudok z 30. 6. 2005 vo veci Candolin a ďalší (C-537/03), ako aj rozsudok z 23. 10. 2012 vo veci Marques Almeida (C-300/10)]. Ústavný súd v tejto súvislosti doplnil, že práve vo veci Marques Almeida Súdny dvor výslovne konštatoval, že „členské štáty sú... povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktorá sa uplatňuje podľa ich vnútroštátneho práva, bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami všetkých troch smerníc.“ (bod 30). Ústavný súd konštatoval, že úlohou okresného súdu i krajského súdu pri rozhodovaní žalovaného sporu bolo jednoznačne ustáliť, či extenzívny výklad pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení bude viesť k aplikácii práva contra legem alebo či, naopak, zaužívané výkladové postupy a rešpektovanie súvislostí dotknutých právnych inštitútov a kategórii umožňuje zmysluplne zahrnúť pod zákonnú terminológiu aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu aprobevanú in abstracto v ustanoveniach Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Krajský súd (i okresný súd) sa priklonili k druhej z vymenovaných možností a ústavný súd to nepovažoval za prejav svojvoľne vedúcej k ústavnej neudržateľnosti.

Na podklade všetkých rekapitulovaných dôvodov ústavný súd naplnil svoju úlohu v konaní o sťažnosti sťažovateľa záverom, že právne názory, ktoré viedli krajský súd k potvrdeniu prvostupňového rozsudku okresného súdu v časti o zahrnutí nemajetkovej ujmy podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti pod pojem „škoda“ podľa Zákona o povinnom zmluvnom poistení, nie sú arbitrárne a nevykazujú známky ústavnej neakceptovateľnosti, ktoré by boli spôsobilé po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie viesť k pozitívnemu meritórnemu záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy alebo práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto časti ústavný súd sťažnosť vyhodnotil

ako zjavne neopodstatnenú. Keďže ústavný súd sťažnosť v časti pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu ako súdu odvolacieho odmietol, odmietnutie ďalšej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie práva hmotnej povahy zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy, bolo už len nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia.

16. V tomto kontexte súd poukazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 646/2015-30 zo dňa 16.12.2015, na obsah ktorého poukázal právny zástupca žalobcov na pojednávaní konanom dňa 19.11.2018, ktorý odmietol sťažnosť podanú poisťovňou voči rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 8Co 470/2014-190 z 28.5.2015 v skutkovo totožnej veci. Sťažovateľ (poisťovňa) v uvedenom konaní namietal nedostatok pasívnej vecnej legitímácie, z totožných dôvodov ako v prejednávanej veci žalovaný, že uplatnený nárok nie je krytý z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Ústavný súd v rozhodnutí uviedol, že súdy mali za to, že sťažovateľ (žalovaný) je pasívne vecne legitimovaným subjektom a priznali poškodeným nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy. Ústavný súd konštatoval, že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali právne závery rozsudku krajského súdu, ktoré nielenže mali oporu vo vykonanom dokazovaní, ale boli aj dostatočne a presvedčivo odôvodnené. V zmysle rozhodnutia ÚS SR napadnutý rozsudok krajského súdu nevykazoval znaky svojvôle, jeho odôvodnenie Ústavný súd SR považoval za zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností konkrétneho prípadu. Ústavný súd SR konštatoval, že pre účely posúdenia sťažnostných námietok sa oboznámil nielen s úplným znením rozsudku Súdneho dvora vo veci sp. zn. C-22/12 z 24. októbra 2013, ale aj s návrhmi generálneho advokáta v tejto veci a v obsahovo podobnej veci sp. zn. C-277/12 (Vitiljjs Drozdovs/AAS "Baltikums").

17. Súd poukazuje aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 MCdo 1/2016 zo dňa 31.7.2017 v spore na totožnom skutkovom základe, ktorým najvyšší súd zamietol mimoriadne dovolanie Generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany z 9. apríla 2014 č. k. 5C/351/2013-99 a proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 28. mája 2015 sp. zn. 8Co/470/2014.

Z rozsudku Najvyššieho súdu SR je zrejmé, že súd prvej inštancie rozsudkom z 9. apríla 2014 č. k. 5C/351/2013-99 žalobe v celom rozsahu vyhovel, t. j. obom žalovaným -žalovanému v prvom rade - poistenému aj žalovanému v druhom rade - poisťovní uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť každému zo žalobcov 10.000,- € a náhradu trov právneho zastúpenia. Rozsudok odôvodnil právne ust. čl. 1 ods. 2, čl. 7 ods. 5, čl. 19 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (uverejneného v prílohe oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.), §§ 11, 13, 16 a 853 OZ (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a § 4 ods. 2 písm. a/ Zákona o povinnom zmluvnom poistení, ako aj poukazmi na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Niemitz vs. Nemecko zo 16. decembra 1992, 51. 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS, 51. 1 ods. 1 a2 Smernice Rady 84/5/EHS a čl. 1 ods. 1 Smernice Rady 90/232/EHS, rozhodnutím SD EÚ vo veciach C-22/12 (Haasová) a C-356/05 (Farrell) a odlišným stanoviskom sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“, „dovolací súd“ alebo „NS“) JUDr. Rudolfa Čirča k rozhodnutiu NS sp. zn. 4 Cdo 168/2009. Súd prvej inštancie sa zaoberal najmä otázkou vecnej (tzv. pasívnej) legitímácie žalovanej v druhom rade a s ňou súvisiacou otázkou krytia i náhrady nemajetkovej ujmy povinným poistením, podľa zodpovednostného zákona. Dospel k záveru, že pokiaľ Zákon o povinnom zmluvnom poistení vymedzuje rozsah poistného krytia ako nároky na náhradu škody na zdraví a náklady pri usmrtení, pojmy „škoda na zdraví“ a „náklady pri usmrtení“ však ďalej nedefinuje, nemôže byť rozhodujúcim, že vyššie spomenuté (tzv. motorové) smernice Rady majú, v zmysle rozhodovacej činnosti ESD, len tzv. nepriamu záväznosť, pretože vnútroštátne súdy sú i tak povinné vykladať vnútroštátne právo v záujme dosiahnutia smernicami sledovaného cieľa. Ak potom zodpovednosť poisteného za zásah do osobnostných práv má pôvod v dopravnej nehode spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a má občianskoprávnu povahu, konkrétny nárok upravený vnútroštátnym právom bez ohľadu na jeho systematické zaradenie musí byť predmetom krytia povinného zmluvného poistenia a to aj za cenu extenzívnej interpretácie pojmu škody pre účely Zákona o povinnom zmluvnom poistení, keďže len takýto výklad môže byť eurokonformným. Z obsahu rozsudku NS SR vyplýva, že Krajský súd v Nitre (ďalej tiež len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolania oboch žalovaných rozsudkom z 28. mája 2015 sp. zn. 8Co/470/2014 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (a žalovaným uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť každému zo žalobcov k rukám ich advokáta do 3 dní náhradu trov odvolacieho konania 64,42 €). Potvrdenie rozsudku prvoinštančného

súdu odvolací súd odôvodnil jeho vecnou správnosťou, vrátane potreby plného stotožnenia sa so skutkovými aj právnymi závermi súdu prvej inštancie.

Z bodu štyri odôvodnenia rozsudku NS SR je zrejmé, že na základe podnetu žalovanej v druhom rade (taktiež poisťovne - poznámka konajúceho súdu v prejednávanej veci sp. zn. 15C 126/2015) podal proti uvedeným rozsudkom oboch nižších súdov (výslovne len proti ich výrokom vo veci samej) mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhol, aby dovolací súd oba rozsudky v dovolaní napadnutých častiach zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci nižšími súdmi.

Najvyšší súd ako dovolací súd konštatoval, že mimoriadne dovolanie nebolo možné považovať za opodstatnené. Vo svojom rozhodnutí v bodoch 27., 28., 29., 30. najvyšší súd konštatoval, že aj pre posúdenie správnosti právneho posúdenia veci, prezentovaného v odôvodneniach napadnutých rozsudkov nižších súdov v prejednávanej veci, bola vo vzťahu k otázke akcentovanej mimoriadnym dovolaním dôležitou odpoveď na otázku, či v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv, predstavovaných právom na súkromný a rodinný život, spôsobený usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode, je daná pasívna legitímácia poisťovne vykonávajúcej povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel (v prejednávanej veci vystupujúcej v procesnom postavení žalovanej). Najvyšší súd konštatoval, že pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda (použitým v Zákone o povinnom zmluvnom poistení). Najvyšší súd konštatoval, že pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Najvyšší súd konštatoval, že aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu Zákona o povinnom zmluvnom poistení (gramatický

výklad), resp. výklad vychádzajúci výlučne z ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, prinášalo by to značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich bankrotu. Zároveň by to však mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že v prípadoch insolvenčie (platobnej neschopnosti) zodpovedného subjektu táto nebude vymožiteľná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely Zákona o povinnom zmluvnom poistení tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Najvyšší súd uviedol, že pri výklade a aplikácii právnych predpisov nemožno opomínať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie (a dokonca musí) odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod.. Najvyšší súd konštatoval, že rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zodpovednostného zákona je pritom aj ústavne konformným, pretože zmierňuje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t. j. poistením pri pracovných úrazoch, a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla. Ak totiž dôjde pri dopravnej nehode k úmrtiu zamestnanca, ustanovenie § 94 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (v znení neskorších zmien a doplnení) zakladá pozostalým, ktorými sú manžel alebo manželka a nezaopatrené dieťa, nárok na jednorazové odškodnenie vo výške 730-násobku denného vymeriavacieho základu, najviac však vo výške 46.485,40 € (u manžela alebo manželky). Toto odškodnenie, i keď je limitované, nie je nič iné ako náhrada nemajetkovej ujmy, poskytovaná z úrazového poistenia. Niet žiadneho rozumného dôvodu, pre ktorý by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých pri usmrtení ich blízkeho ako zamestnanca pri dopravnej nehode mala byť predmetom poistného krytia (aj keď podľa iného zákona), zatiaľ čo v prípadoch, ak by išlo o zamestnanca, by to tak byť nemalo.

Najvyšší súd pri výklade pojmu škoda pre účely Zákona o povinnom zmluvnom poistení uviedol, že treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Zodpovednostný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené t. č. platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za

škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú. Najvyšší súd taktiež uviedol, že bez významu nemôže byť ani to, že k správne chápaniu pojmu škoda aj súvislosti zodpovednosti za ňu v komunitárnom práve nemožno dospieť izolovane od základov, na ktorých bolo komunitárne právo budované, teda na jednej strane od právnych poriadkov tých členských štátov Európskej únie, ktorých demokratické fungovanie nebolo (na rozdiel od situácie v dnešných tzv. postsocialistických štátoch) prerušené, na druhej strane potom aj od tých historických prameňov práva na území dnešnej Slovenskej republiky (niekdajšieho Československa), o ktorých demokratickom pôvode (charaktere) nevznikol dôvod pochybovať. Najvyšší súd sa zaoberal historickým vývinom právnej úpravy upravujúcej nároky vzniknuté v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla na území bývalej Československej republiky. Výsledkom porovnania právnej úpravy bolo konštatovanie najvyššieho súdu, že poistenie sa čo do rozsahu muselo týkať celého rozsahu pojmu škoda, teda aj nemajetkovej ujmy pozostalých.

Najvyšší súd konštatoval, že sa nemohol stotožniť ani s námietkou generálneho prokurátora, že nižšie súdy dospeli k názoru o pasívnej legitímácii žalovanej v druhom rade nesprávnou priamou aplikáciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009. V tomto prípade totiž ako súd prvej inštancie, tak i odvolací súd sa v odôvodneniach svojich rozsudkov venovali problému priamej aplikovateľnosti (resp. presnejšie nedostatku priamej záväznosti) smerníc, žiaden z nich však svoje rozhodnutie vyhovujúce žalobe nezaložil na priamej aplikácii smernice, ale na eurokonformnom výklade vnútroštátnej právnej úpravy povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a závere, že takýto výklad je možný a tiež namieste (správnosť ktorého záveru napokon potvrdil i ústavný súd, i on za cenu poisťovními neprijímaného extenzívneho výkladu pojmu škoda). I výhrada viazanosťou pasívnej legitímácie poisťovne na úprave náhrady nemajetkovej ujmy na základe zodpovednosti poisteného vnútroštátnym právom bola pritom zjavným výsledkom neochoty rešpektovať tú skutočnosť, že komunitárne právo medzi pojmami „škoda“ a „ujma“ resp. medzi „materiálnymi škodami“ a „nemajetkovými ujмами“ nerozlišuje, resp. aj súvisiacej neochoty nadradiť eurokonformnú interpretáciu zažitej systematicke vnútroštátneho práva.

18. Súd v tejto súvislosti poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/234/2017, zo dňa 17.4.2018, ktorým Najvyšší súd SR v skutkovo totožnej veci postúpil vec na konanie a rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Dovolacie konanie bolo vyvolané žalovanou z dôvodu, že súdy v danom prípade vyvodili jej pasívnu vecnú legitímáciu z neprípustne rozširujúceho výkladu ustanovení zákona č. 381/2001 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/381/>> Z.z., pre ktorý nedáva Rozsudok žiadne opodstatnenie. Súd členského štátu môže eurokonformným výkladom vyplňať medzery vnútroštátnej úpravy, nemôže však smernice Európskej únie vykladať v rozpore s vnútroštátnym právom. 4.2. Z hľadiska právneho posúdenia veci je podľa žalovanej 2/ rozhodujúca vnútroštátna úprava zodpovednosti v zmysle uvedeného zákona, z ktorého vyplýva (iba) to, že poisťovňa je povinná uhradiť poškodenému škodu, nie akúkoľvek ujmu vrátane nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená tým, že bolo zasiahnuté do osobnostných práv príbuzných obeti dopravnej nehody.

Najvyšší súd SR dospel k záveru, že dovolanie žalovanej bolo prípustné, nie však dôvodné.

v prejednávanej veci senát 3 C sa mienil odkloniť od právnych záverov vyjadrených v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 168/2009 <<http://merit.slv.cz/4Cdo168/2009>>, 3 Cdo 301/2012 <<http://merit.slv.cz/3Cdo301/2012>> a 8 Cdo 219/2016 <<http://merit.slv.cz/8Cdo219/2016>>, podľa ktorých pasívna vecná legitímácia žalovanej poisťovne nebola daná. Podľa jeho presvedčenia totiž právne závery Súdneho dvora, ktoré boli vyjadrené v jeho rozhodnutí vo vecisp. zn. C-22/12 (ďalej len „Rozsudok“) privodili - po ich bližšom komentovaní a konkretizovaní ústavným súdom (viď napríklad jeho rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 206/2015 <<http://merit.slv.cz/I.US206/2015>>, I. ÚS 474/2016 <<http://merit.slv.cz/I.US474/2016>>, III. ÚS 646/2015 <<http://merit.slv.cz/III.US646/2015>>, ale najmä III. ÚS 666/2016 <<http://merit.slv.cz/III.US666/2016>>), ako aj po bližšom rozanalyzovaní vzťahu právnej úpravy Európskej únie a vnútroštátnej právnej úpravy v rozhodnutiach ústavného súdu - potrebu takej podstatnej korekcie skorších právnych názorov na riešenie otázky pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v obdobných prípadoch, so zreteľom na ktorú už neobstoja doterajšie právne závery najvyššieho súdu.

Najvyšší súd SR v bode šesnásť rozhodnutia uviedol, že Ústavný súd SR v rozhodnutí z 11. októbra 2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 <<http://merit.slv.cz/III.US666/2016>> uviedol, že pri interpretácii ustanovení zákona č. 381/2001 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/381/>> Z.z. nemožno opomenúť ústavno-právne súvislosti integrácie Slovenskej republiky do Európskej únie. Po vzniku členstva Slovenskej republiky v Európskej únii zostáva Národná rada Slovenskej republiky síce stále jediným vnútroštátnym zákonodarným orgánom, nie však jediným orgánom oprávneným normovať obsah spoločenských vzťahov na úrovni zákonnej sily. Za určitých okolností teda slovenské orgány aplikujúce právo (aj sudy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu úijného tvorcu zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, ba niekedy aj nad vôľu zákonodarcu. Povinnosťou slovenského vnútroštátneho súdu nie je len ústavne konformná, ale aj eurokonformná interpretácia zákonov. Vstup Slovenskej republiky do Európskej únie predstavuje zásadný prelom v procese kontinuálneho vývoja právneho poriadku i jeho interpretácie, pretože okrem vnútroštátneho zákonodarcu (ktorý vytvoril koncept materiálneho poňatia škody v čase, keď integráciu do Európskej únie nebolo možné ani len predpokladať), je doň oprávnený svoju vôľu presadzovať aj úijný normotvorca. Pre aplikačnú prax vnútroštátnych orgánov verejnej moci nadaných právomocou rozhodovať v individuálnych prípadoch to znamená, že stabilita právnych vzťahov a právna istota dôvodne vyžadujú hoci aj zotrvať na právnych konceptoch vyvinutých pred vstupom do Európskej únie, ale ak ide o sféru regulácie úijným normotvorcom, je potrebné túto konfrontovať s regulačnými predstavami vnútroštátneho zákonodarcu a v prípade zistenia odchýlky vyvinúť maximálnu snahu o uprednostnenie cieľa stelesneného v právne záväzných aktoch Európskej únie. Smernice ako typová kategória predpisov sekundárneho práva sú (na rozdiel od nariadení) typické absenciou priamej uplatniteľnosti voči fyzickým osobám a právnickým osobám v jednotlivých členských štátoch. Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Vnútroštátne orgány členských štátov sú povinné svoje vrchnostenské kompetencie vykonávať tak, aby bolo zabezpečené dosiahnutie výsledku očakávaného smernicou. Inými slovami, ide tu o povinnosť naplniť vôľu úijného tvorcu smernice vnútroštátnymi právnymi prostriedkami. Štandardným prostriedkom dosahovania cieľa stanoveného smernicou je zmena právnej úpravy, ku ktorej pristúpi vnútroštátny zákonodarca. Avšak pre prípad, že zákonodarca túto svoju povinnosť nesplní, vyvinula rozhodovacia prax Súdneho dvora teóriu priameho a nepriameho účinku smerníc. Záväzná podstata smernice, ktorá konštituuje základňu pre možnosť odvolať sa na smernicu pred vnútroštátnym súdom, existuje len vo vzťahu ku „každému členskému štátu, ktorému je určená“. Smernica nemôže sama osebe ukladať povinnosti jednotlivcom a jej ustanovenia nemožno uplatňovať voči jednotlivcom. Možno tak uvažovať len o nepriamom účinku smerníc. Požiadavka výkladu vnútroštátneho práva v súlade s právom Únie sa síce v prvom rade týka vnútroštátnych ustanovení prijatých na prebratie smernice, neobmedzuje sa však iba na výklad týchto ustanovení, ale vyžaduje, aby vnútroštátny súd vzal do úvahy vnútroštátne právo ako celok a posúdil, do akej miery ho možno použiť spôsobom, ktorý nevedie k výsledku, ktorý odporuje smernici. Ak vnútroštátne právo umožňuje za určitých okolností s použitím vlastných výkladových metód vyložiť ustanovenie vnútroštátneho právneho predpisu tak, že bude možné vyhnúť sa rozporu s inou normou vnútroštátneho práva alebo obmedziť oblasť pôsobnosti tohto ustanovenia na dosiahnutie tohto účelu a použiť ho len do tej miery, aby bolo súladné s danou normou, tak je vnútroštátny súd povinný použiť rovnaké metódy, aby sa dosiahol cieľ stanovený smernicou. Súdny dvor v Rozsudku zaujal názor, podľa ktorého „článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/ EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej“. Ak teda slovenský zákonodarca do zákonného pojmu „škoda“ použitého v zákone č. 381/2001 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/381/>> Z.z., a teda do rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v zmysle uvedeného zákona, nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie,

dostáva sa vzhľadom na záväzný výklad zodpovedajúcich smerníc (v súčasnosti už len konsolidovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti) do rozporu so zámerom tvorca únijnej právnej regulácie identifikovaným Súdnym dvorom. Všeobecné sudy sú povinné skúmať možnosť implementácie eurokonformného výkladu prostredníctvom, tzv. nepriameho účinku relevantnej únijnej regulácie. Súdny dvor požaduje od vnútroštátnych súdov, aby práve v prípade nesplnenia povinnosti riadnej transpozície smernice členským štátom vykladali ustanovenia vnútroštátneho práva „v čo najvyššej možnej miere tak, aby mohli byť použité v súlade s cieľmi tejto smernice“ (napríklad rozsudok z 13. 7. 2000 vo veci Centrosteeel, C-456/98).

Najvyšší súd v bode sedemnást' odôvodnenia rozhodnutia uviedol, že na základe citovaného obsahu rozhodnutia Ústavného súdu SR v bode šestnásť odôvodnenia rozhodnutia je potrebné prijať názor, že pokiaľ Súdny dvor v Rozsudku (vo veci sp. zn. C-22/12) konštatoval, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej, treba vychádzať z toho, že ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať smerniciam potrebný účinok. Medzi škodami, ktoré musia byť kryté, sa v súlade s článkom 1 ods. 1 druhej smernice nachádza najmä ujma na zdraví. Pod pojem ujma na zdraví pritom patrí akákoľvek ujma spôsobená zásahom do osobnej integrity (čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu), ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore.

Najvyšší súd v bode osemnásť rozhodnutia uviedol, že uvedenému chápaniu pojmu škoda (bod 17. odôvodnenia rozhodnutia) európskym normotvorcom treba podľa vec prejednávajúceho senátu prispôbiť aj doterajšie vnútroštátne (čisto materiálne) chápanie škody. Pojem „zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel“ používaný v smerniciach treba podľa vec prejednávajúceho senátu vykladať čiastočne autonómne a zahrnúť do neho aj také nároky, ktoré národné právo výslovne nezaraďuje medzi nároky „na náhradu škody“ v prísnom slova zmysle, ak ich podstata je podobná, teda majú občianskoprávny charakter a vznikajú v dôsledku protiprávnej udalosti - dopravnej nehody. Túto požiadavku eurokonformného výkladu pojmu škoda nie je možné spochybniť ani tým, že ustanovenia zakladajúce právo pozostalých po obetiach dopravnej nehody na náhrady nemajetkovej ujmy patria systematicky do tej časti Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do práva na ochranu osobnosti, zatiaľ čo právo na náhradu škody je v Občianskom zákonníku upravené v inej časti.

Najvyšší súd v bode devätnásť odôvodnenia rozhodnutia uviedol, že zohľadniac právne závery Súdneho dvora a ústavného súdu, ako aj potrebu eurokonformného výkladu vnútroštátnej úpravy, sa odklonil od názoru prezentovaného v rozhodnutiach najvyššieho súdu uvedených v bodoch 11. až 13. uznesenia, ktoré zdôrazňujú zásadnú pojmovú a obsahovú odlišnosť inštitútu škody a inštitútu nemajetkovej ujmy. Najvyšší súd v rozhodnutí uviedol, že samotný Občiansky zákonník kladie škodu aj do polohy nemateriálnej. Dokazuje to medziiným ustanovenie § 444 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>, podľa ktorého pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia. V tomto zmysle pojem škoda teda vykazuje aj nemateriálne znaky.

V bode dvadsať rozhodnutia najvyšší súd SR uviedol, že treba eurokonformným výkladom pojmu škoda na zdraví - pri súčasnom rešpektovaní súvislosti právnych inštitútov - dospieť k záveru, v zmysle ktorého škodou na zdraví (§ 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/381/>>) je aj citová, osobnostná, psychická (teda nemajetková) ujma spôsobená pozostalým po obetiach dopravnej nehody (§ 13 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>).

Najvyšší súd SR v bode dvadsaťjeden rozhodnutia uviedol, že ním uvedený výklad pojmu škoda nepovažuje za výklad contra legem (výklad proti doslovnému jazykovému zneniu zákona). Zákaz výkladu contra legem vyjadruje (výlučne) zákaz výkladu smernice v zrejmom rozpore so znením príslušného vnútroštátneho ustanovenia. NS SR uviedol, že pojem „škoda na zdraví“ možno vyložiť extenzívne bez toho, aby pri súčasnom zachovaní cieľov a výsledku sledovaných smernicou došlo k popretiu jeho jazykového vyjadrenia. Taký výklad nesiahá za hranice najširšie možného jazykového významu pojmu. Ak existuje potreba zabezpečiť konformitu konkrétnej vnútroštátnej normy s úniovým právom, je plne legitímne a súčasne nevyhnutné sudcovské vyplnenie „medzier“ (prostredníctvom extenzívneho výkladu), ktoré ostali po nesprávne (neúplne) transponovaných smerniciach. Dovolací

súd pripomenul, že Súdny dvor v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 vyslovil, že ak umožňuje vnútroštátne právo použitím vlastných metód vykladu vnútroštátne ustanovenie vykladať za určitých okolností tak, že bude možné vyhnúť sa rozporu s inou normou vnútroštátneho práva alebo obmedziť oblasť pôsobnosti tohto ustanovenia na dosiahnutie tohto účelu a použiť ho len do tej miery, aby bolo v súlade s danou normou, tak je vnútroštátny súd povinný použiť rovnaké metódy, aby sa dosiahol cieľ sledovaný smernicou.

Najvyšší súd SR v bode dvadsaťdva rozhodnutia uzavrel, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/381/>> treba vykladať tak, že poistenie zodpovednosti v zmysle tohto zákona kryje (za splnenia ostatných podmienok) aj nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu im spôsobenej nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> a títo pozostalí (poškodení) môžu svoje nároky v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/381/>> uplatniť priamo proti poisťovateľovi, a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody.

19. Súd vyhodnotil námietku žalovaného týkajúcu sa nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie ako nedôvodnú. Žalovaný je poisťovňou, v ktorej bolo povinne zmluvne poistené motorové vozidlo EČV: I. XXX D. skutočnosť medzi stranami sporu nebola sporná, v dôsledku prevádzky ktorého došlo k usmrteniu manžela žalobkyne v prvom rade a otca žalobcov v druhom až piatom rade. Pasívna vecná legitímácia žalovaného vyplýva z ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 15 zákona č. 381/2001 Z.z.. Súd zastáva názor, že rozhodnutia označené súdom v odôvodnení rozsudku, na obsah ktorých sa žalovaný odvolával, boli prekonané rozsudkami Súdneho dvora Európskej únie vo veciach C-22/12 z 24.10.2013 a C-277/12 zo dňa 24.10.2013, citovaným rozhodnutím Ústavného súdu SR v bode 15. odôvodnenia rozsudku č.k. III.ÚS 666/2016-36 zo dňa 11.10.2016, citovaným rozhodnutím Ústavného súdu SR v bode 16. odôvodnenia rozsudku č.k. III.646/2015-30, citovaným rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo 1/2016 zo dňa 31.7.2017 v bode 17. odôvodnenia rozsudku, uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 234/2017, citovaného v bode 18. odôvodnenia rozsudku, podľa ktorých poisťovňa je pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú uplatňujú pozostalí po obeti dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla.

20. Súd pri ustálení pasívnej vecnej legitímácie žalovaného podrobnejšie poukazuje na procesný postup Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 6Co/127/2010, ktorý položil Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálnu otázku, či sa má článok 1 ods. 1 Smernice Rady 90/232/EHS zo 14.5.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v spojení s článkom 3 ods. 1 Smernice 72/166/EHS vykladať tak, že mu odporuje vnútroštátna právna úprava (akou je právna úprava vyplývajúca z § 4 zákona č. 381/2001 Z.z. a § 6 [českého] zákona 168/1999 Sb. o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, podľa ktorých zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nepokrýva nemajetkovú ujmu vyjadrenú v peňažnej forme, spôsobenú pozostalým po obetiach dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, v prípade pozitívnej odpovede položil tiež druhú otázku, či sa majú ustanovenia § 4 ods. 1, § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. vykladať tak, že nebránia tomu, aby vnútroštátny súd v súlade s článkom 1 ods. 1 Smernice Rady 90/232/EHS zo 14.5.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v spojení s článkom 3 ods. 1 Smernice 72/166/EHS priznal nárok na nemajetkovú ujmu spôsobenú pozostalým po obetiach dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla ako poškodeným aj v peňažnej forme. Súdny dvor Európskej únie o položenej prejudiciálnej otázke rozhodol rozsudkom C-22/12 zo dňa 24.10.2013 tak, že článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (ďalej len "motorové smernice") sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej

blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Súdny dvor sa v citovanom rozsudku riadil úvahami vyjadrenými najmä v odsekoch 44-58, podľa ktorých článok 1 druhej smernice s cieľom znížiť rozdiely medzi právnymi predpismi členských štátov týkajúcimi sa rozsahu povinnosti krytia poistením stanovil v oblasti zodpovednosti za škodu povinné krytie škody na majetku, ako aj ujmy na zdraví v určitých sumách. Článok 1 tretej smernice túto povinnosť rozšíril na krytie ujmy na zdraví spôsobenej všetkým cestujúcim okrem vodiča (rozsudok vo veci Ruiz Bernáldez). Členské štáty sú teda povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktorá sa uplatňuje podľa ich vnútroštátneho práva, bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami prvej, druhej a tretej smernice. Sloboda členských štátov určiť, aká škoda bude krytá a aké budú podmienky povinného poistenia, bola obmedzená druhou a treťou smernicou tým, že tieto smernice stanovili povinné krytie niektorých škôd v určitých minimálnych sumách. Medzi škodami, ktoré musia byť kryté, sa v súlade s článkom 1 ods. 1 druhej smernice nachádza najmä ujma na zdraví. Keďže rôzne jazykové verzie článku 1 ods. 1 druhej smernice používajú pojem "ujma na zdraví", ako aj pojem "osobná ujma", treba sa sústrediť na štruktúru a účel týchto ustanovení a smernice. V tejto súvislosti treba uviesť, že uvedené pojmy dopĺňajú pojem "škoda na majetku", a pripomenúť, že uvedené ustanovenia a smernica sa snažia najmä o posilnenie ochrany obetí. Za týchto okolností aj v kontexte s citovaným rozhodnutím Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu treba uplatniť extenzívny výklad uvedených pojmov, ktorý je uvedený v bode 47 tohto rozsudku, t.j. pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. V dôsledku toho medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore. Pokiaľ ide o osoby, ktoré sa môžu domáhať náhrady tejto nemajetkovej ujmy, na jednej strane treba uviesť, že z článku 1 bodu 2 v spojení s článkom 3 ods. 1 prvou vetou prvej smernice vyplýva, že ochrana, ktorá musí byť zaručená podľa tejto smernice, platí pre akúkoľvek osobu, ktorá je podľa vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu oprávnená na náhradu škody spôsobenej motorovými vozidlami. Na základe žiadneho ustanovenia v prvej, druhej ani tretej smernici nemožno dospieť k záveru, že normotvorca Únie si želal zúžiť ochranu zaručenú týmito smernicami len na osoby, ktoré sa priamo zúčastnili na škodovej udalosti. Členské štáty teda majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách určených v článku 1 ods. 2 druhej smernice. ESD konštatoval, že tento záver nemôže spochybníť ani okolnosť predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto ustanovenia patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova. Keďže totiž zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho práva v tomto prípade vyplýva z § 11 a 13 českého (zároveň aj slovenského) Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice. Identický právny záver prijal Súdny dvor Európskej únie aj v rozsudku vo veci C-277/12 z 24.10.2013, v ktorom sa náhrady nemajetkovej ujmy domáhal maloletý syn, ktorého rodičia zomreli pri dopravnej nehode. Následne Krajský súd v Prešove v rozhodnutí sp. zn. 6Co/127/2010 zo dňa 28.10.2013 okrem iného vyslovil, že je chybou zákona, ak je nenáležité transponovaný a ak sa vo vzťahoch obdobných prejednávanej veci rozlišuje medzi škodou a ujmom. Zmyslom a cieľom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel je pokryť z poistenia náhradu ujmy v najširšom slova zmysle. Riziko vzniku škôd pri prevádzke dopravných prostriedkov je veľmi vysoké a nemá žiadnu logiku obmedzovať poistné plnenie a prenášať ho na plecia osôb, ktoré práve za účelom nepredvídateľných situácií sa museli povinne zmluvne poistiť.

21. Rozsudky Súdneho dvora Európskej únie týkajúce sa prejudiciálnych otázok sú spolu s výkladom alebo posúdením platnosti práva Únie, ktoré sa v ňom nachádzajú, záväzné pre vnútroštátny súd, ktorý podal prejudiciálnu otázku (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Benedetti, 52/76, 3.2.1977, Zb. s. 163, bod 26), ako aj pre súdy, ktoré budú rozhodovať v tej istej veci (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Milch, Fett a Eierkontor, 29/68, 24.6.1969, Zb. s. 165, bod 2). Súdny dvor výkladom úniového ustanovenia objasňuje zmysel a pôsobnosť vykladaného ustanovenia už od okamihu, kedy toto ustanovenie nadobudlo účinnosť. Súdnym dvorom interpretované ustanovenie musia

vnútroštátne súdy aplikovať aj na právne vzťahy, ktoré vznikli alebo boli založené pred vynesením prejudiciálneho rozsudku.

22. V zmysle citovanej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ktorou je všeobecný súd členského štátu viazaný, ako aj v zmysle rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky, rozhodnutiami NS SR, ktorými je taktiež súd pri svojej rozhodovacej činnosti viazaný je náhrada nemajetkovej ujmy jednou z náhrad krytých povinným zmluvným poistením.

23. V predmetnej právnej veci aplikovateľným vnútroštátnym právom sú zákony č. 381/2001 Z.z., Občiansky zákonník, ako aj výklad tzv. "motorových smerníc" EÚ. Ustanovenia týchto smerníc (a ich jazykové mutácie) považujú za synonymá pojmy "ujma na zdraví", a "osobná ujma" (v anglickom preklade "personal injury"), pričom v tejto súvislosti je potrebné vychádzať zo štruktúry a účelu smernice. Uvedené pojmy dopĺňajú pojem "škoda na majetku" a snažia sa najmä o posilnenie ochrany obetí. Za týchto okolností treba uplatniť extenzívny výklad uvedených pojmov, a teda pod pojem ujma na zdraví zaradiť akúkoľvek ujmu, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity osoby, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Náhrady nemajetkovej ujmy sa pritom okrem obetí škôd môžu domáhať aj ich pozostalí; úijné právo to nevylučuje. Tento záver nemôže spochybniť ani okolnosť, že ustanovenia týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy patria do tej časti Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti (§ 11 a nasl.), a ktorá je nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova (§ 415 a nasl.). Zodpovednosť poisteného za spôsobenie dopravnej nehody a usmrtenie osoby blízkej vo vzťahu k žalobcom v prvom až piatom rade vznikla na základe dopravnej nehody a má okrem trestnoprávnej aj občianskoprávnu povahu, vplýva aj na poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým - žalobcom v prvom až v piatom rade po obeti dopravnej nehody.

24. Škodou na zdraví sa musí rozumieť aj taká závažná škoda (ujma) na zdraví, ktorá má za následok smrť osoby zúčastnenej na dopravnej nehode.

25. Podľa §11 OZ fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej slobody.

Podľa § 13 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie (ods. 1). Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (ods. 2). Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ods. 3).

Podľa § 6 zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní obetí poškodených násilnými trestnými činmi, celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy.

Podľa ustanovenia § 94 ods.1,2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení manžel, manželka a nezaopatrené dieťa poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, majú nárok na jednorazové odškodnenie.

Suma jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky je 730-násobok denného vymeriavacieho základu, najviac 46.485,40 eura.

26. Súd dôkazy hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak (§ 191 ods. 1,2 CSP). Súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu. Skutkový stav sa zisťuje procesným postupom podľa tohto zákona (§ 215 ods. 1,2 CSP). Súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu (§ 216 ods. 1 CSP). Pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania tým nie sú dotknuté (§ 217 ods. 1 CSP).

27. Pri posudzovaní uplatňovaného nároku je potrebné vychádzať z obsahu pojmu "škoda na zdraví" a "odškodňovanie škody (ujmy) na zdraví". Škoda v tomto prípade predstavuje nemajetkovú ujmu v podobe poškodenia zdravia, bolesti a následkov poškodeného zdravia. Ujmou na zdraví sa rozumie aj také závažné poškodenie zdravia, ktoré má za následok smrť. Bolesť predstavuje určité fyzické a psychické útrapy vyvolané náhlou alebo vážnejšou zmenou zdravotného stavu, ktoré vníma len konkrétny človek a ktoré nemusia byť na prvý pohľad badateľné. Bolesť môže byť zmiešanou, ideálnou alebo psychickou ujmou, nie však škodou ako majetkovou ujmou vyjadriteľnou v peniazoch. Bolesť je teda nemajetkovou ujmou. Finančnú náhradu v peniazoch nemožno posudzovať ako ekvivalent ujmy na zdraví, ale ako primeranú satisfakciu; funkcia bolestného podľa § 444 OZ alebo náhrady

nemajetkovej ujmy podľa § 13 OZ nie je reparačná, ale satisfakčná. Určitá miera odlišnosti je pri inštitúte sťaženia spoločenského uplatnenia, pri určení jeho výšky sa berie do úvahy aj strata možnosti vykonávať zárobkovú činnosť, prípadne dosahovanie nižšieho zárobku, dôchodku, v obmedzení spoločenského a rodinného života, v prekážkach v uplatnení sa poškodeného v ďalšom živote, no napriek tomu aj pri sťažení spoločenského uplatnenia naďalej prevláda jeho nemajetková zložka.

28. Ujmu vo všeobecnosti možno definovať ako zničenie alebo oslabenie právneho pomeru, a to v neprospech niektorého alebo všetkých subjektov tohto pomeru. K zničeniu právneho pomeru môže prísť aj usmrtením člena rodiny (rodiča, dieťaťa, manžela/manželky), ktorá skutočnosť spôsobí zničenie rodinnoprávneho pomeru, ku ktorému patria osobnostné práva, rodinné vzťahy, prípadne aj vyživovacia povinnosť (napríklad Luby, Š.: Prevencia a zodpovednosť v občianskom práve. I. zväzok. Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava 1958, s. 274, 275, 280, 285-288).

29. S poukazom na vyššie uvedené preto, podľa názoru súdu, za ujmu na zdraví patrí okrem majetkovo vyjadrenej zložky aj náhrada nemajetkovej ujmy ako forma satisfakcie za spôsobenú ujmu. Logicky preto aj na tento prejednávany prípad je aplikovateľný postup podľa § 15 a § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. v spojení s § 13 OZ. Pri usmrtení osoby náhrada majetkovej ujmy (škody) v podobe ušlého zárobku, prípadne v úhrade liečebných nákladov, neprichádza do úvahy, pretože dotknutá osoba zomrela. Rovnako neprichádza do úvahy materiálna nemajetková ujma v podobe bolestného alebo SSÚ.

30. Podľa názoru súdu v prípade usmrtenia osoby majú teda pozostalí právo na náhradu nemateriálnej nemajetkovej ujmy spočívajúcej v trvalých alebo vo veľmi dlho po usmrtení im blízkej osoby trvajúcich útrapách spojených s vedomím jej trvalej straty. Nemateriálna nemajetková ujma sa nedá vyjadriť v peniazoch, preto nemôže ísť o ekvivalentnú náhradu, ale o primeranú satisfakciu poskytovanú vo forme náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 OZ (v spojení s rozsudkami Súdneho dvora Európskej únie vo veciach C-22/12 a C-277/12 citovanými vyššie).

31. Pre úplnosť súd uvádza, že hoci je odškodnenie za bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia zaradené v šiestej časti OZ, svojou podstatou ide o náhradu nemajetkovej ujmy. Na základe tohto záveru neobstojí argument žalovaného, že v šiestej časti OZ (zodpovednosť za škodu a za bezdôvodné obohatenie) je upravená bezvýnimčne len škoda ako majetková ujma a jej náhrada. Práve naopak, v šiestej časti OZ je zakotvená aj náhrada nemajetkovej ujmy, minimálne v ustanovení § 444. Tento argument opätovne podporuje záver o aplikácii § 13 OZ na predmetnú právnu vec.

32. Zákonodarca v ustanovení § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. legislatívnou nedôslednosťou *expressis verbis* nerozlišoval medzi pojmami škoda na majetku, škoda na zdraví a nemajetková ujma, ku ktorej jednoznačne patrí aj nemateriálna nemajetková ujma, čo však nemôže byť vykladané v neprospech žalobcov v prvom až piatom rade. V tejto súvislosti súd poukazuje na citované rozhodnutia tak Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR, podľa ktorých pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí, od doslovného znenia právneho textu odchyliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 Ústavy). Samozrejme, že sa súd v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvoľe (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno upustiť od doslovného gramatického (jazykového) výkladu. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona.

33. Pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov, a že aj táto náhrada je predmetom poisťného krytia. Účelom poisťovania za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k uvedenému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poisťného krytia. Pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Predmetný zákon bol totiž výsledkom

transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu ("personal injury") a škodu na majetku.

34. Súd pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom vychádzal z už vyššie citovaných rozsudkov Súdneho dvora Európskej únie vo veciach C-22/12 z 24.10.2013 a C-277/12 z 24.10.2013, z rozhodnutí Ústavného súdu SR č.k. ÚS 666/2016-36, sp. zn. III.ÚS 646/2015, rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo 1/2016, uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 234/2017, ustanovení § 11 a § 13 OZ a § 4 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 15 zákona č. 381/2001 Z. z., zo zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení ako aj z právneho názoru vysloveného v Rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co 67/2012, č.k. 10Co/38/2017-291, podľa ktorých povinné zmluvné poistenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Súd sa riadil článkom 2, ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku podľa ktorého ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

35. Žalobcovia, ktorí sú v konaní na základe vykonaného dokazovania aktívne vecne legitimovanými subjektmi od žalovaného, ktorého pasívnu vecnú legitímáciu mal súd za preukázanú, na základe vyššie uvedenej právnej argumentácie žiadali titulom nemajetkovej osobnostnej ujmy sumu celkovo vo výške 120.000,- € spolu s príslušenstvom. Konkrétne žalobkyňa v prvom rade ako manželka zosnulého S. O. sumu 40.000,- € a žalobcovia v druhom až štvrtom rade, ako deti každé sumu po 20.000,- € spolu s príslušenstvom. Tieto sumy sa však súdu javili ako zjavne neprimerane vysoké. Pre úplnosť súd v súvislosti s posúdením primeranosti žalobcami uplatnenej výšky nemajetkovej ujmy poukazuje na právnu úpravu v štátoch Európskej únie. Z hľadiska historického, nám najpodobnejšia právna úprava v Rakúsku /obdobne aj v Nemecku/ vyvodila nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy zo všeobecných ustanovení o zodpovednosti za škodu, pričom výška konkrétneho nároku je predmetom dokazovania. Tento systém platil aj v Maďarsku do roku 2013. Najvyššie odškodné bolo v Rakúsku priznané na základe rozsudku OGH z 30.10.2003, sp. zn. 2Ob 186/03, kedy išlo o nárok pozostalého manžela, ktorý pri dopravnej nehode stratil manželku a 3 maloleté deti. Nehodu zaviniel vodič nákladného motorového vozidla, ktorý išiel v protismere. OGH priznal manželovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 65.000,- € titulom jeho ťažkej a trvalej psychickej traumy. Románsky model práva (Belgicko, Francúzsko) je upravený s paušálnymi sumami, v prípade Belgickej právnej úpravy je to v prípade rodiča žijúceho v spoločnej domácnosti s usmrteným dieťaťom vo výške 7.500,- €, rodiča žijúci mimo spoločnej domácnosti 3.750,- €.

36. Pri výške nemajetkovej ujmy v prejednávacom prípade súd musí prihliadať na všetky okolnosti prípadu, vrátane vážnosti, trvania a následkov takejto traumy. Z vykonaného dokazovania - z výsluchu žalobcov skutkovo vzišlo, že žalobcovia mali s nebohým manželom a otcom veľmi silný emotívny vzťah, založený na porozumení a láske. Súd má za preukázané, že smrť S. O. poznamenala trvalo negatívne život žalobcov, ktorí v dôsledku dopravnej nehody utrpeli ujmu na svojich osobnostných právach stratou manžela a otca. Boli dotknuté ich práva na rodinný život a súkromie, stratili možnosť viesť rodinný a súkromný život so svojim manželom a otcom a prežívať s ním pozitívne aj prípadné negatívne stránky života. Ide o nenávratnú ujmu; trauma zo straty manžela a otca je pre pozostalých neodstrániteľná. Zásah do ich osobnostných práv spôsobil vinník dopravnej nehody - vodič povinne zmluvne poisteného motorového vozidla, čo mal súd za preukázané z výsluchu žalobcov, z obsahu pripojeného trestného spisu Okresného súdu Spišská Nová Ves.

37. Pre účely stanovenia konečnej výšky odškodnenia súd považoval za podstatné aj individuálne zhodnotiť dopad straty osoby blízkej vo vzťahu jeho rodinného postavenia k žalobcom.

Súd na základe vykonaného dokazovania vyhodnotil, že žalobkyňa v prvom rade - ako manželka zosnulého S. O. jeho náhle úmrtie znášala veľmi ťažko. V dôsledku jeho úmrtia je psychiatricky liečená, jej rodinný život, ktorý si plánovala prežiť so zosnulým manželom nebude v dôsledku jeho úmrtia prežitý v očakávaní radosti z prítomnosti milovaného človeka, s ktorým prežila celý pracovný a osobný život a bola na neho citovo veľmi naviazaná. Z manželstva sa im narodili štyri deti, s ktorými plánovali prežiť plnohodnotný rodinný život. Nebohý manžel žalobkyňi pomáhal v každodennom živote.

Súd taktiež považoval za preukázané, že aj žalobcovia v druhom až piatom rade veľmi ťažko nesú náhlu stratu ich milovaného otca. No žalobcovia druhom až piatom rade v čase úmrtia S.. O. už neboli na neho odkázaní výživou. Všetci sú zárobkovo činní, majú svoj rodinný život. Strata ich milovaného otca ich zasiahla v emocionálnej sfére. Žalobkyne v druhom a štvrtom rade, taktiež ako žalobkyňa v prvom rade, sú psychiatricky liečené.

38. Zohľadniac všetky vyššie uvedené skutočnosti súd určil výšku nemajetkovej ujmy v prospech žalobcov aj čiastočne s prihliadnutím na právnu úpravu odškodňovania obetí poškodených násilnými trestnými činmi obsiahnutú v zákone č. 215/2006 Z. z., ktorá je stanovená ako 50 násobok minimálnej mzdy. V roku 2011 výška minimálnej mzdy bola ustálená na sumu 317,- €, t.j. maximálna výška odškodnenia pre obeť násilného trestného činu je však len vo výške 15.850,- €. Podľa ustanovenia § 94 ods.1,2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení manžel, manželka a nezaopatrené dieťa poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, majú nárok na jednorazové odškodnenie. Suma jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky je 730-násobok denného vymeriavacieho základu, najviac 46.485,40 eura.

39. Súd výšku nemajetkovej ujmy ustálil na základe vykonaného dokazovania na sumu 30.000,- € pre žalobkyňu v prvom rade a na sumu 10.000,- € pre každého zo žalobcov v druhom až piatom rade s prihliadnutím na obsah citovaných výpovedí žalobcov, ktorými mal súd za preukázanú značnú citovú väzbu žalobcov voči ich zosnulému manželovi a otcovi. Vo zvyšnej časti istiny súd žalobu ako nedôvodnú, zjavne nadhodnotenú zamietol.

40. Súd taktiež zamietol žalobu v časti, ktorou sa žalobcovia domáhali priznania ročného úroku z omeškania zo žalovanej sumy. Povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej splatnosti priznaného nároku sa dlžník dostáva do omeškania so zaplatením peňažného plnenia nie skôr.

41. Podľa ustanovenia § 218 ods. 1 CSP obsah rozhodnutia vo veci samej vysloví súd vo výroku rozsudku. Vo výroku súd rozhodne tiež o nároku na náhradu trov konania, ak sa o ňom nerozhoduje samostatne.

Podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa ustanovenia § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

42. Súd žalobcom v prvom až piatom rade priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania sto percent. Súd zohľadnil zásadnú právnu skutočnosť, že žalobcovia boli v hlavnom predmete sporu o ochranu osobnosti úspešní, keďže výška náhrady nemajetkovej ujmy závisela od voľnej úvahy súdu. Priznanie zadosťučinenia v peniazoch súdom predpokladá kumulatívne splnenie kvalifikovaných podmienok stanovených v ustanovení § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, t. j., že morálne zadosťučinenie je v konkrétnom prípade nepostačujúce (musí byť splnená v každom prípade) a neoprávneným zásahom došlo k nedôvodnému zásahu do osobnostných práv žalobcu (pravidelná podmienka). Nevyhnutnou podmienkou pre priznanie peňažného zadosťučinenia súdom je, že priznanie žiadnej inej formy morálneho zadosťučinenia sa s ohľadom na okolnosti prípadu nejaví postačujúcimi, pričom ide o prípad, kedy vzniknutú ujmu nemožno z nejakého dôvodu prostredníctvom žiadnej z foriem morálneho zadosťučinenia primerane zmierniť. Toto posúdenie je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorý je povinný vychádzať z výsledkov vykonaného dokazovania a z celkovej povahy konkrétneho prípadu. Pri uplatnení nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je žalobca povinný v návrhu na začatie konania uviesť jeho požadovanú výšku, avšak z povahy tohto nároku vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé vždy od úvahy súdu, a preto je v prípade úspešnosti žaloby o ochrany osobnosti v hlavnom predmete konania, ktorým je ochrana osobnosti, nutné priznať náhradu trov konania v zmysle zásady úspechu vyjadrenej v ustanovení § 255 ods. 1 C. s. p.

Poučenie:

P o u č e n i e : proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Bratislava I, písomne v dvoch vyhoveniach. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) / § 363 CSP/.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania / § 364 CSP/.

Odvolaie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci/ § 365 ods.1 CSP/.

Odvolaie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej /§ 365 ods.2 CSP/.

Odvolaie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania/§ 365 ods.3 CSP/.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie/ § 366 CSP/.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie.